

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002563

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-07-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Волошина Катерина Миколаївна

2.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Теорія та історія мистецтва

Дата захисту: 10-07-2025

Спеціальність за освітою: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9384

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.19.05, 18.31.09.31

Тема дисертації:

1. Творчість Василя Чегодара в контексті українського живопису другої половини ХХ століття
2. Work of Vasyl Chehodar in the context of Ukrainian painting of the second half of the 20th century

Реферат:

1. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація. – Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, Київ, 2025. Дисертація присвячена дослідженню творчості Василя Чегодара (1918–1989), який є самобутнім виразником національного образотворчого мистецтва України другої половини ХХ століття. У праці вперше систематизовано процес творчого становлення й розвитку індивідуального мистецького стилю майстра. Живописну спадщину В. Чегодара проаналізовано за основними напрямками, у яких працював колорист упродовж 1940–1980-х років: реалізм, імпресіонізм, постімпресіонізм, фовізм. Визначено й проаналізовано основні жанри живопису, окреслено тематичний репертуар, розкрито стильову оригінальність авторських прийомів, визначено характерні засоби й методи образотворення. Простежено, що, адаптуючись до політично заангажованої радянської субкультури, В. Чегодар орієнтувався на реальне

відтворення природи від початку виставкової діяльності. Щоб зберегти себе як творчу індивідуальність, він, як і більшість українських живописців радянської доби, свідомо обрав жанр краєвиду, що дозволило відмежуватися від прорадянської тематичної вульгарності. Підкреслено, що талановитий український колорист завжди намагався стверджувати власне сприйняття природи, що неодноразово не відповідало суспільним очікуванням радянської ідеології. Встановлено, що, сприйнявши органічну природність мистецтва модерну, В. Чегодар ніколи не заперечував предметність і уникав прямих цитувань авангардного радикалізму. Він не копіював природу, а інтерпретував її як образи-враження. Надихаючись картинами паризьких новаторів ар-нуво, які український живописець вивчав з доступної в УРСР літератури, через власну творчість митець упроваджував проєвропейське розуміння прекрасного та генерував демократичні ідеї західноєвропейського мистецтва в небезпечних обставинах політичної цензури. Засвоєння асоціативно-символічного потенціалу колоризму стало підґрунтям індивідуальних розробок постімпресіоністичного синтетизму в повоєнному мистецтві України. Ліва частина спадщини В. Чегодара й архів художника зберігаються в родинній колекції Петра Волошина – онука майстра. Київське зібрання нараховує понад 700 живописних творів, 2000 графічних образів і 4000 одиниць архівних матеріалів, що висвітлюють соціокультурні процеси в Україні другої половини ХХ століття. Попри внесок В. Чегодара в проєвропейський розвиток українського живопису, його творчість залишається малодослідженою. Відсутні комплексні дослідження біографії та спадщини митця. Аналіз джерел свідчить про маргіналізованість його постаті в історіографії радянського часу та доби Незалежності. Актуалізовано потребу в глибокому науковому вивченні доробку художника. У дослідженні вперше здійснено всебічний аналіз живописних і графічних творів, класифіковано тематичний репертуар, і основні напрями творчості, введено до наукового обігу невідомі образи, атрибутовано твори. Розкрито ключові мистецькі ідеї, теми та сюжети, рефлексії графічних образів на живописні твори, проаналізовано зміну манери й живописного почерку митця. Біографію майстра доповнено новими фактами. Установлено творчі контакти з однодумцями, які підтримували західноєвропейську зорієнтованість живописця: М. Глущенко, С. Кошовий, В. Непийпиво. Встановлено, що розробки живописного синтетизму Чегодара 1960–1970-х років суголосні шуканням київських митців: В. Зарецький, С. Шишко, М. Хан, Т. Голембієвська. Доведено, що окцидентальна зорієнтованість художника зберігалася впродовж пів століття в умовах культурної самоізоляції УРСР і політичної цензури. Підкреслено, що духовний вибір українського пейзажиста виявився не стільки вибором творчим, скільки свідомим громадянським вибором митця, який відчував особисту відповідальність за національне культурне майбутнє свого народу.

2. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in specialty 023 – fine arts, decorative arts, restoration – National Academy of Fine Arts and Architecture, Kyiv, 2025. The dissertation is dedicated to the research of the work of Vasyl Chegodar (1918–1989), who is a distinctive representative of the national fine arts of Ukraine in the second half of the 20th century. The work systematizes for the first time the process of creative formation and development of the master's individual artistic style. The pictorial heritage of V. Chegodar is analyzed according to the main directions in which the colorist was working during the 1940s–1980s: realism, impressionism, post-impressionism, fauvism. The main genres of painting are identified and analyzed, the thematic repertoire is outlined, the stylistic originality of the author's techniques is revealed, and characteristic means and methods of image creation are determined. It is traced that adapting to the politically engaged Soviet subculture, V. Chegodar was oriented towards the real reproduction of nature from the beginning of his exhibition activities. In order to preserve himself as a creative individuality, he, like most Ukrainian painters of the Soviet era, consciously chose the genre of landscape, which allowed him to distance himself from pro-Soviet thematic vulgarity. It is emphasized that the talented Ukrainian colorist always tried to assert his own perception of nature, which repeatedly did not meet the public expectations of Soviet ideology. It is established that having perceived the organic naturalness of modern art, V. Chegodar never denied objectivity and avoided direct quotations of avant-garde radicalism. He did not copy nature, but interpreted it as images-impressions. Inspired by the paintings of Parisian innovators of Art Nouveau, which the Ukrainian painter studied from the literature available in the Ukrainian SSR, through his own work the artist introduced a pro-European understanding of beauty and generated democratic ideas of Western

European art in dangerous circumstances of political censorship. The absorption of the associative-symbolic potential of colorism became the basis for individual developments of post-impressionist synthetism in the post-war art of Ukraine. The lion's share of the heritage of V. Chehodar and the artist's archive are kept in the family collection of Petro Voloshyn, the master's grandson. The Kyiv collection includes over 700 paintings, 2,000 graphic images, and 4,000 pieces of archival materials that highlight socio-cultural processes in Ukraine in the second half of the 20th century. Despite V. Chehodar's contribution to the pro-European development of Ukrainian painting, his work remains understudied. There are no comprehensive studies of the artist's biography and legacy. Analysis of sources indicates the marginalization of his figure in the historiography of the Soviet era and the Independence period. The need for a deep scientific study of the artist's work is actualized. The research for the first time conducted a comprehensive analysis of pictorial and graphic works, classified the thematic repertoire and main creative directions, introduced unknown images into scientific circulation, attributed works, revealed key artistic ideas, themes and plots, reflections of graphic images on pictorial works, analyzed the change in the artist's manner and pictorial style. The master's biography is complemented by new facts. Creative contacts with like-minded people who supported the Western European orientation of the artist are established: M. Hlushchenko, S. Koshovyi, V. Nepyipivo. It is revealed that the developments of Chegodar's pictorial synthetism of the 1960s–1970s are in tune with the searches of Kyiv artists: V. Zaretskyi, S. Shyshko, M. Khan, T. Holembyivska. It is proved that the artist's Western orientation was preserved for half a century under conditions of cultural self-isolation of the Ukrainian SSR and political censorship. It is emphasized that the spiritual choice of the Ukrainian landscape painter turned out to be not so much a creative choice as a conscious civic choice of the artist, who felt personal responsibility for the national cultural future of his people.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0124U001843

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Волошина К. Розвиток живописного натюрморту в творчості В. Чегодара. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2024. Вип. 77, Т. 1. С. 100–108. DOI: 10.24919/2308-4863/77-1-13
- Волошина К. Графіка Василя Чегодара. Науковий журнал «Український мистецтвознавчий дискурс». 2024. Вип. 2. С. 43–54. DOI: 10.32782/uad.2024.2.5
- Волошина К. Василь Чегодар та Микола Глушенко: творчі взаємовпливи. Збірник наукових праць «Українська академія мистецтва». 2024. Вип. 35. С. 131–141. DOI: 10.32782/2411-3034-2024-35-14
- Волошина К. Київ у творчості Василя Чегодара. Збірник наукових праць «Українська академія мистецтва». 2023. Вип. 33. С. 115–124. DOI: 10.32782/2411-3034-2023-33-14

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: вперше всебічно висвітлено, систематизовано та обґрунтовано живописну творчість в. чегодара періоду 1940–1980-х рр. особливу увагу приділено індивідуальному внеску митця у формування проєвропейського шляху розвитку національного українського мистецтва в умовах політичного тиску тоталітарного режиму срср. попри значний індивідуальний вклад в. чегодара у поступ проєвропейських перспектив образотворчого мистецтва України другої половини ХХ ст.,

його ім'я лишалося осторонь уваги науковців, мистецтвознавців і музейних фахівців, що зумовило необхідність комплексного сучасного вивчення цієї постаті в контексті розвитку українського мистецтва і культури в цілому.

Охоронні документи на ОПВ:

Літературні та художні твори

Всі досліджувані у дисертації твори використовуються згідно ст.444 ЦК України та ст. 22 п.2.1, 2.2, 2.14 Закону України «Про авторське право і суміжні права» із змінами, внесеними згідно із Законами №2849-IX від 13.12.2022, № 2974-IX від 20.03.2023 про випадки правомірного використання твору автора.

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0124U001515

VI. Відомості про наукового керівника /керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Павельчук Іванна Андріївна
2. Ivanna A. Pavelchuk

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7471-1679

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юр Марина Володимирівна
2. Maryna V. Yur

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3487-1480

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бабунич Юлія Ігорівна

2. Yuliia I. Babunich

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1947-8325

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна академія мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071027

Місцезнаходження: вул. Кубійовича, 38, Львів, 79011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Денисюк Ольга Юріївна

2. Olga Y. Denysiuk

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8196-8608

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Солярська-Комарчук Ірина Олегівна

2. Iryna Soliarska-Komarchuk

Кваліфікація: к. філос. н., доцент, 09.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Романенкова Юлія Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Романенкова Юлія Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кашшай Олена Степанівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна